

Maakuntahallitus	§ 202	24.11.2025
Maakuntavaltuusto	§ 32	08.12.2025

Kainuun maakuntasuunnitelman 2045, maakuntaohjelman 2026-2029 ja ympäristöselostuksen hyväksyminen

Mhall 24.11.2025 § 202

Kokouksessa käsitellään lausuntojen perusteella muokattu ehdotus Kainuun maakuntasuunnitelmaksi 2045, maakuntaohjelmaksi 2026–2029 ja sen ympäristöselostus.

Muokatut asiakirjat ovat asiakohdan liitteinä. Lausuntojen perusteella tehdyt muutokset on muokattu punaisella värillä. Myös lausunnot ja niiden vastineet -asiakirja on kokousaineiston liitteenä.

Taustaa

Maakunnan liiton tehtävänä on laatia maakunnan pitkän aikavälin strategiaan linjauksiin perustuva maakuntaohjelma, jossa tarkennetaan maakunnan aluekehittämiseen liittyviä tavoitteita ja niiden toimeenpanoa.

Maakuntaohjelmaan sisältyy tai sen yhteydessä laaditaan maakunnan älykkään erikoistumisen strategia. Maakuntaohjelman sisällön rakennetta, valmistelua ja aikataulua koskevat määräykset sisältyvät valtioneuvoston asetukseen alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (797/2021, 14§).

Maakuntaohjelma valmistellaan yhteistyössä kuntien, muiden viranomaisten sekä alueiden kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen ja järjestöjen sekä muiden tahojen kanssa. Maakunnan alueella toimivien viranomaisten tulee ottaa toiminnassaan huomioon maakuntaohjelma ja edistää sen toteuttamista (Laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (756/2021).

Maakuntaohjelmaan kirjattuja tavoitteita ja toimenpiteitä toteutetaan vuosittain tarkennettavalla maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmalla, jossa linjataan kriittisimmät maakuntaohjelman mukaiset kehittämisen kärjet, tavoitteet ja toimenpiteet. Näitä toteutetaan mm. EU:n rahoitusohjelmien, kansallisin aluekehittämisen ja eri rahastojen varoin sekä edunvalvonnan keinoin. Lisäksi Kainuun maakunta ja valtioneuvosto tarkentavat vuosittain aluekehittämisen keskusteluissa (ALKE) maakuntaohjelman painopisteet ja

Maakuntahallitus	§ 202	24.11.2025
Maakuntavaltuusto	§ 32	08.12.2025

kriittisimmät ohjelman mukaiset kehittämisen kärjet, joiden toteuttamiseen voidaan sopia yhteisistä toimista.

Valmisteluprosessi

Maakuntahallitus käynnisti Kainuun maakuntasuunnitelman ja -ohjelman laatimisen kokouksessaan 18.3.2024 § 56. Samalla hyväksyttiin laadinnan työsuunnitelma sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS).

Valtioneuvoston aluekehittämispäätös 2024–2027 sekä Petteri Orpon hallituksen aluekehittämisen painopisteet ja tavoitteet on huomioitu suunnitelmaa ja ohjelmaa laadittaessa. Maakuntaohjelman laadinnassa on noudatettu Työ- ja elinkeinoministeriön antamaa ohjeistusta VN/25905/2024-TEM-1.

Maakuntahallitus on käsitellyt työstettävänä olleita maakuntasuunnitelmaa ja -ohjelmaa kokouksissaan 13 kertaa käyden niitä koskevaa, valmistelevaa keskustelua. Maakuntavaltuusto on pitänyt asian tiimoilta kaksi valtuustoseminaaria ja maakuntahallitus yhden iltakoulun. Maakuntavaltuuston ja maakuntahallituksen käsittelyjen ajankohdat löytyvät ympäristöselostuksesta.

Kainuun maakuntasuunnitelma ja -ohjelma on laadittu laajan vuorovaikutteisena prosessina yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Ohjelman laatimiseen liittyvä osallistaminen ja kuuleminen on toteutettu OAS:n sekä työohjelman mukaisesti.

Kainuun SOVA-työryhmä (suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusten arviointityöryhmä) on kokoontunut useasti maakuntasuunnitelman ja -ohjelman valmistelun aikana ja antanut palautetta ohjelman valmisteluun. Vaikutusten arviointi on ollut kiinteä osa valmisteluprosessia ja sitä on tehty koko ohjelman laadinnan ajan valmistelijoiden ja Kainuun SOVA-työryhmän toimesta. Vaikutusten arviointi (sis. ympäristönäkökohdat) ja ympäristöselostus ovat vaikuttaneet omalta osaltaan maakuntaohjelman sisältöön.

Maakuntahallitus päätti kokouksessaan 8.9.2025 § 150 asettaa maakuntasuunnitelman ja -ohjelman luonnokset sekä ohjelman ympäristöselostuksen julkisesti nähtäville 10.9.-13.10.2025 väliseksi ajaksi ja pyytää niistä lausunnot aluekehittämisen ja ohjelmatyön kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja ohjelmaa toteuttavilta keskeisiltä yhteisöiltä SOVA-lain (200/2005) 9 §:n mukaisesti

Asiakirjat olivat lausuttavina Lausuntopalvelu.fi -palvelussa. Lausuntokierroksen aikana kuultiin erikseen alueen kuntia.

Maakuntasuunnitelman ja -ohjelman sisältö

Maakuntasuunnitelman vision mukaan vuonna 2045 innovatiivisessa muuttovoiton ja monipaikkaisuuden Kainuussa on vapaus ja mahdollisuudet luonnonläheiseen merkitykselliseen elämään. Kainuulaiset arvot, positiivisuus, koko Kainuun huomioiminen, yhdenvertaisuus ja kestävä kehitys ovat vision ytimessä. Arvojen noudattaminen on vision saavuttamisen ehdoton edellytys.

Maakuntaohjelmaan on sisällytetty suunnitelman mukainen visio vuoteen 2045 ja Kainuun kriittiset menestystekijät pitkällä tähtäimellä. Maakuntaohjelma sisältää myös Kainuun Älykkään erikoistumisen strategian. Maakuntaohjelma jakaantuu kolmeen tavoitteelliseen kehittämisteemaan:

- Osaava ja ilmastoviisas kestävä kasvun ja kansainvälistymisen Kainuu
- Turvallinen, saavutettava ja vetovoimainen Kainuu
- Hyvinvoiva ja tasa-arvoinen Kainuu.

Kehittämisteemat sekä niitä toteuttavat tavoitteet ja toimenpidekokonaisuudet vievät maakuntaa kohti Kainuun 2045 -visiota.

Lausunnot ja niiden vastineet

Nähtävilläoloaikana mielipiteensä asiakirjoihin ja niiden sisältöön jätti 37 tahoja. Lausuntoihin on laadittu vastineet ja annettu palaute on huomioitu ohjelman viimeistelyssä.

Lausunnonantajat kiittävät Kainuun maakuntasuunnitelman 2045 ja Kainuun maakuntaohjelman 2026–2029 luonnosten laadukasta valmistelua, selkeää rakennetta ja asiantuntevaa, eteenpäin katsovaa, otetta.

Lausuntojen mukaan ohjelmassa alueen ja toimintaympäristön haasteet ja mahdollisuudet on hyvin kuvattu. Strategiset tavoitteet ja kehittämisteemat tukevat maakunnan pitkän aikavälin visiota. Kainuun kehittämistyön arvopohja sekä kriittiset menestystekijät ovat hyvin huomioitu. Yhteistyön ja yhteyksien kehittämisen tarve, tasa-arvoinen aluekehittäminen sekä kokonaisturvallisuus nousevat esiin vahvuuksina.

Osaamisen kehittäminen, koulutuksen monipuolistaminen ja osaavan työvoiman saatavuus sekä elinkeinojen vahvistaminen, kansainvälistyminen ja innovaatioekosysteemit saavat laajaa

Maakuntahallitus	§ 202	24.11.2025
Maakuntavaltuusto	§ 32	08.12.2025

kannatusta. Saavutettavuuden parantaminen, hyvinvointi, kulttuuri, osallisuus sekä ympäristövastuullisuus ja kestävä kehitys nousevat keskeisinä teemoina hyvin esille.

Valmisteluprosessia kiitetään osallistavaksi ja avoimeksi. Sidosryhmien, kuntien, järjestöjen ja nuorten osallistaminen sekä laaja vuoropuhelu nähdään prosessin ja ohjelman vahvuutena. Yhteistyön merkitys korostuu niin aluekehityksessä, koulutuksessa, elinkeinoelämässä kuin hyvinvoinnin edistämisessäkin.

Lausunnoissa korostui tarve konkreettisemmille tavoitteille ja toimenpiteille mm. luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi, ilmastotavoitteiden vahvistamiseksi sekä väestökehityksen ja tasa-arvon haasteiden ratkaisemiseksi. Ohjelman strateginen taso kuitenkin määrittää sen, että ohjelmaan ei sisällytetä kovin yksityiskohtaisia toimenpiteitä, vaan niitä määritellään erillisissä, aihekohtaisissa ohjelmissa ja tiekartoissa. Ohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä on palautteen perusteella tarkennettu mm. luonnon monimuotoisuuden ja ilmastomuutoksen hillinnän suhteen. Hyvinvointi -osiossa liikunta on nostettu omaksi kehittämiskohteekseen. Ohjelmaan kaivattiin myös selkeämpää koulutuksen kehittämistä, elinkeinojen vahvistamista, infrastruktuurin parantamista sekä rahoituksen turvaamista. Monet kunnat korostivat tie-, rata-, lento- ja laajakaistayhteyksien merkitystä koko maakunnan elinvoimalle. Lausunnonantajat painottavat myös yhteistyön ja osallisuuden lisäämistä ohjelman toteutuksessa. Lisäksi feministisen elinvoimapolitiikan vahvistamiseen, segregaaion purkuun ja naisten yrittäjyyden tukemiseen kaivattiin lisää konkretiaa, samoin nuorten sukupuolirakenteen välisen tasapainon saavuttamiseen. Yliopistotasoisien koulutuksen kehittäminen nähtiin haastavana, ja hybridimallit sekä kansainvälisten opiskelijoiden integrointi työelämään kaivattiin vaikuttavampia toimia.

Maakuntaohjelman ympäristöselostukseen kohdennetussa palautteessa korostuivat ekologisten vaikutusten sekä ympäristön nykytilakuvauksen täydentäminen. Ympäristöselostuksen katsottiin kuitenkin täyttävän SOVA-asetuksen 4 §:n sisältövaatimukset (Kainuun ELY-keskus). Palautteen perusteella mm. ympäristöselostuksen nykytilan osuudessa täydennettiin Kainuun metsien merkitystä, Kainuun luonnon kuvausta, luonnon monimuotoisuuden tilaa sekä avattiin eri ohjelmien merkitystä alueen kehityksessä. Myös kokonaisvaikutusten arviointia täydennettiin.

Maakuntaohjelman seuranta

Maakuntahallitus	§ 202	24.11.2025
Maakuntavaltuusto	§ 32	08.12.2025

Kainuun maakuntaohjelman 2026–2029 ja toteutumisen seurannasta vastaa Kainuun ennakointi- ja seurantaryhmä. Maakuntaohjelman toimeenpanossa vahvistetaan tiedolla johtamista ennakkoinnista ja seurannasta saatavan tiedon avulla sekä kehitetään ennakkoinnin ja tilannekuvan laatimisen yhteistyötä. Kainuun tilannekuvasta ja kehitysnäkymistä raportoidaan maakuntahallitukselle ja -valtuustolle vuosittain. Ohjelman ulkoinen arviointi tehdään maakuntaohjelmakauden loppupuolella.

Lisätietoja

Lisätietoja antavat maakuntajohtaja Riikka Pirkkalainen, puh. 040 539 5090, vs. aluekehitysjohtaja Anna-Riikka Karhunen, puh. 040 509 7606, suunnittelujohtaja Sanna Schroderus, puh. 044 710 0873, aluekehityspäällikkö Paula Karppinen, 044 710 0867 sekä maankäyttöasiantuntija Teppo Törmä, puh. 044 4100 731 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus hyväksyy ehdotukset Kainuun maakuntasuunnitelmaksi 2045, maakuntaohjelmaksi 2026–2029 ja ohjelman ympäristöselostuksen Kainuun maakuntavaltuustolle edelleen päätettäväksi.

Maakuntahallitus valtuuttaa Kainuun liiton viraston tekemään maakuntahallituksen kokouksessa esittämät muutokset sekä tekemään tarvittaessa ohjelman laatua parantavia stilistisiä muutoksia tai teknisiä korjauksia lopullisiin suunnitelma- ja ohjelmaehdotuksiin ja ympäristöselostukseen.

Tämän asian osalta pöytäkirja tarkastetaan kokouksessa.

Maakuntahallituksen päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämän asian osalta pöytäkirjan tarkastettiin kokouksessa.

Mvalt 08.12.2025 § 32
65/07.03.00/2024

Päätösehdotus

Maakuntahavaltuusto päättää

Maakuntahallitus	§ 202	24.11.2025
Maakuntavaltuusto	§ 32	08.12.2025

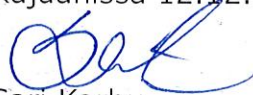
- 1) hyväksyä maakuntahallituksen ehdotuksen mukaisesti liitteenä olevat Kainuun maakuntasuunnitelman 2045, maakuntaohjelman 2026–2029 ja ohjelman ympäristöselostuksen ja
- 2) myöntää Kainuun liiton virastolle luvan tehdä dokumentteihin teknisiä korjauksia.

Maakuntavaltuuston päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Kajaanissa 12.12.2025

Sari Karhu
pöytäkirjanpitäjä, hallintojohtaja

Maakuntahallitus	§ 202	24.11.2025
Maakuntavaltuusto	§ 32	08.12.2025

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 32

VALITUSOSOITUS

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

Päätökseen saa hakea muutosta:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*), sekä
- kunnan jäsen.

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa *asianosaisen* katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä,
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Maakuntahallitus	§ 202	24.11.2025
Maakuntavaltuusto	§ 32	08.12.2025

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä.

Valitusviranomainen

Kunnallisvalitus tehdään Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle.

Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu
Käyntiosoite: Torikatu 34-40, 90100 Oulu
Sähköpostiosoite: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi
Puhelinnumero: 029 56 42800

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

- 1) päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- 3) vaatimusten perustelut;
- 4) mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi

Maakuntahallitus
Maakuntavaltuusto

§ 202
§ 32

24.11.2025
08.12.2025

hallintotuomioistuinin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

- 1) valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- 2) selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
- 3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Kainuun liiton kirjaamosta.

Postiosoite/käyntiosoite: Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Sähköpostiosoite: kirjaamo@kainuunliitto.fi
Puhelinnumero: 040 722 0900

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 8 - 15.

Pöytäkirja on 12.12.2025 viety nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon.

Asianosaiselle lähetettävään valitusosoitukseen merkitään lähettämispäivä:

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä, joka on lähetetty

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköpostilla, joka on lähetetty